

Akutmødre

Else, Karen og Inga er ansat på en døgninstitution – og de er samtidig familieplejere. Mød tre af Esbjergs akutfamilieplejere

5/2015

27. FEBRUAR

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk/arkiv

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

Annoncer

Sendes til redaktionen@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på www.socialpaedagogen.dk/annoncer

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 6/2015, der udkommer den 13. marts, er mandag den 2. marts kl. 12.
Deadline for stillingsannoncer til 7/2015 er den 16. marts kl. 12.
For tekstsideannoncer er deadline til 7/2015 onsdag den 11. marts.

Redaktionen af 5/2015 er afsluttet den 19.2.2015

Abonnement

Abonnementspris 2015:
969,00 kr. inkl. moms (24 numre)
Løssalg: 48,00 kr. + porto

Oplag

43.445 i perioden
1.7.13-30.6.14

Produktion

Datagraf Communications A/S, Aarhus

Forsidefoto

Ole Joern / Red Star

KOMMENTAR

Finder vi os i lønninger, man ikke kan leve af, og brutale arbejdsvilkår i nogle dele af det danske arbejdsmarked, så smitter det af på andre dele af arbejdsmarkedet

Kampen mod Ryanair er også vores kamp

Af Benny Andersen
Forbundsformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

Når Ryanair 26. marts vil etablere base i Københavns Lufthavn, vil de blive mødt af blokade fra den samlede fagbevægelse. Ryanair har nemlig meldt ud, at de ikke samarbejder med fagforeninger, og da flyselskabet er notorisk kendt for sin dårlige behandling af medarbejderne, har Flybranchens Personaleunion og Serviceforbundet varslet konflikt.

Men ikke nok med det. HK, Dansk Metal, 3F og en række andre forbund har varslet sympatikonflikt, der fx betyder, at Ryanairs fly ikke vil blive tanket op, og at bagagen ikke vil blive transporteret ind og ud af flyene.

Som udgangspunkt er fagbevægelsen altid glade for, at virksomheder vil flytte arbejdspladser til Danmark. Det betyder vækst og produktion, der vil gavne os alle. Når vi alligevel i fuldstændig enighed i LO-fællesskabet har valgt det drastiske skridt at varsle konflikt mod Ryanair, så skyldes det, at vi her har at gøre med en virksomhed, der er decideret lønmodtagerfjendtlig. Ryanair nægter at tegne overenskomster. Ryanair er kendt for lønninger ned til 10.000 kr. månedligt. Ryanair udbetaler ikke løn under sygdom. Ryanairs personale skal selv indkøbe deres uniform. Ryanair fyrer medarbejderne med en uges varsel. Ryanairs medarbejdere skal underskrive kontrakter om, at de ikke vil udtale sig til medierne om forhold i flyselskabet. Og sådan fortsætter det med forhold, der ligger milevidt fra det arbejdsmarked, vi kender i Danmark.

Men Ryanair er jo også kendt for deres billige flybilletter. Og billige flybilletter frister rejselystne danskere. Det er der ikke noget unaturligt i. Men når det er så vigtigt, at vi holder fast i den danske arbejdsmarkedsmodel, og ikke ofrer den for t/r-billetter til London for 199 kr., så er det, fordi kampen mod Ryanairs forretningsmodel også er en kamp for vores egne arbejdsvilkår. Finder vi os i lønninger, man ikke kan leve af, og brutale arbejdsvilkår i nogle dele af det danske arbejdsmarked, så smitter det af på andre dele af arbejdsmarkedet. Hvad er vores argumenter for, at vi skal have bedre løn og ordentlige vilkår, når vi først har accepteret massiv underbetaling?

Derfor er kampen mod Ryanair også vores kamp som socialpædagoger. Vi skal vinde den kamp ved sammen med den øvrige fagbevægelse at stå fast på ordentlige lønninger og ordentlige arbejdsvilkår.

Vi kan ikke med et trylleslag få gjort op med social dumping og underbetaling på hele det danske arbejdsmarked, men vi kan vinde en vigtig symbolsk sejr ved at sørge for, at Ryanair ikke får lov at etablere deres discountarbejdsmarked på dansk grund.

INDHOLD

FOTO: OLE JØERN / RED STAR

04

04 FAMILIEPLEJE

Mens familieplejerne sukker efter overenskomst, og kommunerne siger nej, har en håndfuld medarbejdere på døgninstitutionen Nordstjernen fået status som akutplejefamilier. Det betyder, at de med udgangspunkt i deres ansættelse på Nordstjernen i perioder fungerer som familieplejere, når et lille barn har brug for en akut anbringelse i de tætte og ressourcestærke rammer, en familie kan tilbyde, samtidig med, at de fortsat er ansat på normale vilkår. Det giver tryghed og sikkerhed, fortæller tre af dem – og det er et arbejde, der kræver solidt faglig ballast

04 Plejefamilie med fastansættelse**06** De har taget arbejdet med hjem**12 RØDE NÆSER**

Bettina Baden er pædagogisk klovn. Hun arbejder med røde næser og klovner over for bl.a. voksne med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse. Hun er uddannet cand.pæd., og har den viden med sig, når hun som klovn forsøger at komme i kontakt med beboere på et bosted. 'Klovnens som figur er rigtig god at arbejde med. Bl.a. fordi den suger opmærksomhed til sig', siger hun. 'Det handler i høj grad om at aflæse og afstemme sig med deltagerne, så oplevelsen bliver på deres præmisser'

12 I kontakt med klovnen

FOTO: ASTRID DALUM

15

15 FLYGTNINGE

Da Herning Kommune i 2009 skulle tage imod en gruppe uledsagede flygtningebørn fra Afghanistan, bad kommunen Hedeboencentret om at løse opgaven. Resultatet blev en særlig afdeling, kaldet Modtagehuset, der specialiserede sig i at tage imod de unge flygtninge og at hjælpe dem i deres møde med det danske samfund. Den indsats bød på mange udfordringer, men også gode resultater, fortæller socialpædagerne Jette Grønne og Inge Markvard Andersen

15 Ungt møde med Danmark**20 MARJATTA**

Ny diplomuddannelse i ledelse

21 EVIDENS

Vi ved ikke om pengene hjælper

22 OK 2015

Store forlig på plads

23 FAGLIGT SKUDSMÅL

Ulrik fokuserer på det, der fungerer

24 LÆSERBREV

FAMILIEPLEJE

Plejefamilie med fastansættelse

At knytte stillingen ind under en døgninstitution – det synes vi faktisk er meget godt tænkt. Her får man jo nogle familieplejere ind, som bevarer deres løn, pension og i det hele tage deres ansættelsesmæssige tryghed i kommunen

Michael Madsen,
kredsformand,
Socialpædagogerne
Syddjylland

En helt almindelig hverdag med job på en døgninstitution, der med jævne mellemrum bliver afbrudt af et akutforløb med et plejebarn i hjemmet. Sådan lyder det nye og unikke ansættelsesforhold hos fire akutplejefamilier i Esbjerg Kommune

Af Mai Møller Christensen, redaktionen@sl.dk

En model på anbringelsesområdet, der er unik i Danmark, har set dagens lys: En ny kombinationsstilling, hvor socialpædagoger og andre fagligt egnede ansættes på en døgninstitution, men som ved akut opstået behov kan tage et lille barn med hjem og blive omdannet til akutplejefamilie i op til seks måneder.

Vel at mærke uden, at medarbejderens overenskomstmæssige ansættelse ændres med det mindste komma.

Den pågældende medarbejder fortsætter altså bare sit 'institutionsarbejde' i hjemmet, men giver tilmed barnet al den opmærksomhed og hjemlighed, som netop en plads i en familie kan bibringe. Og det samtidig med, at medarbejderen fortsat jævnligt kommer forbi institutionen og kan sparre med kollegerne, modtage supervision og komme med på ture og kurser.

– Mange kommuner har leget lidt med det her, men der er ikke nogen steder, hvor de har fastansat plejefamilierne, sådan som vi har gjort det. Der skiller vi os ud. Men som ledere ved vi jo udmærket, at hvis medarbejderne skal præstere godt, så skal de også trives. Så skal de opleve, at de har nogle trygge vilkår som en del af det. Samtidig skal de også have sparring i forhold til deres faglighed, og rigtig mange vil gerne føle, at de hører til i en medarbejdergruppe, siger Bente Skov Enevoldsen, som er tilbudschef i Esbjerg Kommune.

I 2013 blev denne nye type ansættelse efter et forhandlingsforløb godkendt hos både KL, So-

cialpædagogerne og Esbjerg Kommune, og siden har fem akutplejefamilier været ansat, hvoraf fire for tiden er aktive. Det er typisk socialpædagoger med et fagligt stærkt fundament. Til daglig er de tilknyttet døgninstitutionen Nordstjernen i Esbjerg, men når telefonen ringer med en akut situation, hvor noget er opstået i en familie, er akutfamilieplejerne klar til at tage sig af de små børn, som står og mangler et sted at være.

Centerlederen på Nordstjernen, Marie Kjeldsen, har drømt om sådan en specialstrikket stilling i mange år:

– Når vi på Nordstjernen får små børn ind, helt ned fra 0 år og op i børnehavealderen, så har vi tit tænkt, at de her små børn burde i grunden ikke opholde sig på en døgninstitution. Her er mange forskellige voksne og mange forskellige børn, og så er der en stor uro. I det hele taget kan du godt være rimelig belastet på en akutafdeling, i hvert fald for små børn, og så var det, vi begyndt at lege med tanken om at gøre noget andet, siger Marie Kjeldsen.

Forbundsbegejstring

I første omgang skævede de til Københavns Kommune, hvor man allerede i flere år havde brugt akutplejefamilier. Men de var akutplejefamilier hele tiden, for det ene forløb afløste det næste, og det viste sig, at familiernes holdbarhed som akutplejefamilie ofte ikke var særligt lang. De blev slidt op, og det var et ensomt job.

Så opstod der i Esbjerg Kommune tanken om at lade akutplejefamilierne være en del af døgninstitutionstilbuddet og lade dem forblive ansat på institutionen, mens de i perioder – og på skift – agerer plejefamilie i eget hjem.

– I første omgang gik vores HR-afdeling i dialog med KL, fordi de ikke sådan umiddelbart havde et ønske om, at vi skulle arbejde videre ad den vej. Her blev vi faktisk som kommune støttet rigtig godt af Socialpædagogerne. Måske var man i KL også bange for, at den slags ansættelsesforhold skulle skabe præcedens, så alle familieplejere skulle løftes op på det niveau. Men sådan er det

Hvis medarbejderne skal præstere godt, så skal de også trives. Så skal de opleve, at de har nogle trygge vilkår som en del af det. Samtidig skal de også have sparring i forhold til deres faglighed, og rigtig mange vil gerne føle, at de hører til i en medarbejdergruppe

Bente Skov Enevoldsen, tilbudschef, Esbjerg Kommune

ikke. Som kommune er vi ikke interesserede i at lave en overenskomst for alle plejefamilier, men i de her traumatiserende situationer, hvor et barn bliver akut anbragt, giver det særligt god mening at lave en anderledes type ansættelse, siger Bente Skov Enevoldsen.

Michael Madsen, der er kredsformand for Socialpædagogerne Sydjylland, har været med til at forhandle den nye slags stilling på plads, og han er glad for resultatet.

– Det, at man har gjort det på den her måde – at knytte stillingen ind under en døgninstitution – det synes vi faktisk er meget godt tænkt. Her får man jo nogle familieplejere ind, som bevarer deres løn, pension og i det hele tage deres ansættelsesmæssige tryghed i kommunen. De er sådan set bare ude af normeringen på døgninstitutionen, men har stadig ordentlige forhold. Sådan et regelsæt kan vi gå fuldstændig ind for som organisation, siger Michael Madsen, og tilføjer:

– Esbjerg Kommune har jo virkelig været i stormvejr efter de grimme sager med ‘Esbjergmanden’ og en sagsbehandling så ringe, at ombudsmanden måtte irettesætte kommunen. På det her område med akutfamilieplejerne har Esbjerg Kommune valgt at tænke nyt og i hvert fald ikke spare, og det synes jeg, de har klaret flot. Man har flyttet opgaven over i familiepleje-regi, men man har gjort det på en måde, hvor man ikke risikerede at få kritik på fagligheden. Man har tænkt alternativt og er gået nye veje, roser Michael Madsen.

Ikke bare ‘Hej og farvel’

De ansatte akutplejefamilier får ud over deres løn et akutstillæg. Til gengæld kan det også pludselig være netop meget akut. Det går stærkt, når telefonen ringer med et barn, som er klar til at flytte ind.

Fra et lager under institutionen Nordstjernen kan de hente barneseng, puslebord, legetøj, og hvad der ellers kræves til et lille barn, og så er det ellers bare i gang.

Der kræves altså et højt niveau af faglighed, professionalitet og omstillingsparathed hos plejefamilierne, der også skal gå ind i samarbejdet med forældrene – og det kan være mere eller mindre gnidningsfuldt – ligesom barnet i det halve års akutophold skal observeres og beskrives.

– Man kan sige, at alt det, man kan få inde på institutionen, det kan man også få ude i plejefa-

milien. Barnet får bare noget ekstra også. Det får en familie. Målet er, at når barnet så skal videre i systemet om et halvt år – typisk til en varig, almindelig plejefamilie – så er det blevet mere harmonisk, og samtidig har vi via akutplejefamilien fået et indgående kendskab til barnet og dets behov, siger Bente Skov Enevoldsen.

Både hun og Marie Kjeldsen er klar over, at med akutplejefamilien vil der selvsagt blive føjet (endnu) en flytning ind i barnets måske i forvejen kaotiske liv. Det skal forlade en familie, som det ellers måske netop har fået tilknytning til.

– Ja, det er rigtigt, at der kommer endnu et ‘hej og farvel’ i barnets liv. Men det, man som akutplejefamilie kan give dem her i dette første halve år, det kan ingen tage fra dem igen. De lærer tilknytningen i den periode. Og det kan godt være, at det er en sorg at blive separeret fra deres primære omsorgspersoner, men til gengæld har de lært tilknytningen, siger Marie Kjeldsen.

Næste skridt: Kommunale plejefamilier

Netop fordi der kun er tale om en akutplejefamilie og altså et afgrænset forløb på cirka et halvt år, er man i Esbjerg Kommune opmærksom på, at akutplejefamilierne er af den helt rigtige slags.

– Vi forsøger at finde familier, hvor det ikke kan blive sådan noget med, at ‘det her barn kunne da godt bare blive boende hos os’. De kan ikke blive godkendt som varige plejefamilier, og de ved helt fra starten, at de kun skal have barnet i en afgrænset periode. Ellers har jeg en fornemmelse af, at vi kunne godkende nye plejefamilier hver måned. For det er da hårdt at sige farvel, også for de nuværende akutplejeforældre, og de joker jævnligt med, at de ‘har bestilt konfirmationslokaler til barnet’, siger Marie Kjeldsen.

I alt har fem børn i alderen 0-4 år været igennem et akutplejeforløb hos en af Esbjerg Kommunes nye akutplejefamilier, siden muligheden trådte i kraft i 2013.

Nu arbejder kommunen og Socialpædagogerne på, at endnu en nyskabelse kan se dagens lys: Såkaldte kommunale plejefamilier, hvor der formentlig også bliver tale om et anderledes ansættelsesforhold, end hvad man kender fra de traditionelle familieplejekontrakter, fordi barnet har særlige behov, og fordi mindst en af forældrene i akutplejefamilien har den nødvendige faglige uddannelse til at kunne varetage jobbet. ■

RUTSJETUR Else Aastrup, Karen Schmidt og Inga Køhler er tre af Esbjerg Kommunes fire akutfamilieplejere. Alle oplever de en følelsesmæssig rutsjetur ved at lukke et barn ind i deres liv, som inden for kort tid skal lukkes ud igen. Men arbejdet som akutplejefamilie er meningsfyldt og indebærer også et væld af glæder, og kvinderne sætter stor pris på den særlige ansættelsesform, hvor de i plejeperioderne fortsat er tilknyttet institutionen.

De har taget arbejdet med hjem

Du bruger alt, hvad du har i dig af faglighed for at kunne hjælpe barnet og for at kunne navigere i den her situation. Det var umuligt at gennemføre uden vores uddannelse og erfaring

Karen Schmidt, akutfamilieplejer

På den ene side er det som at blive nybagt mor. Samtidig er man netop slet ikke mor, men skal give plads til de biologiske forældre, og efter et halvt år venter det barske brud. Socialpædagogerne Else, Karen og Inga er tre af Esbjerg Kommunes fire akutfamilieplejere

Af Mai Møller Christensen, redaktionen@sl.dk
Foto: Ole Joern / Red Star

Mor, kan du ikke sige til kommunen, at man altså ikke må lade et barn flytte fra sin akutplejefamilie på en mandag? Det skal altid være en fredag. Man kan jo ikke bare sådan gå i skole og på arbejde bagefter.

Sådan sagde Else Aastrups 17-årige søn den dag, familien skulle sige farvel til en lille pige, de havde haft i pleje i ti måneder. Og jo, det blev sagt videre til kommunen. For udtrykket rammer hovedet på sømmet i forhold til det skisma, akutplejefamilierne står i, når de åbner deres hjem og hjerter for et barn, som senere skal forlade deres hjem, men som forbliver i deres hjerter. Ligesom det med al tydelighed viser, at ikke kun den ansatte akutfamilieplejer, men hele familien bliver dybt involveret i et plejeforløb.

Else Aastrup, Inga Køhler og Karen Schmidt er tre af Esbjerg Kommunes i alt fire akutfamilieplejere. Alle tre er de socialpædagoger, der med mange års erfaring inden for mor-barn-støtte og døgninstitutioner nu har valgt at bruge deres faglighed på en ny og intens måde. Et rum er blevet ryddet hjemme i deres hus, ægtefælle og hjemmeboende børn har indstillet sig på en 180-graders vending i dagligdagen, og på ansættelsesbeviset står nu den dugfriske stillingsbetegnelse 'akutplejefamilie'.

En stilling, hvor kvinderne bogstaveligt talt har taget deres arbejde med hjem. For når der opstår en akut situation, hvor et lille barn har brug for et ressourcestærkt hjem i en periode, forlader en

af de tre kvinder deres daglige arbejde på døgninstitutionen Nordstjernen og tager sig af barnet derhjemme.

– I mine tidligere job har jeg været med til at lave undersøgelser og set, hvor mange skift, der kan være for de her små børn lige fra de bliver født. Jeg tænkte: 'Åh, hvis man da kunne være med til at få afdækket de her børn lige fra starten og sørge for, at de kommer det rigtige sted hen'. At gøre en forskel. Det var mit *drive*, siger Else Aastrup.

Chef købte barnevogn

Det kan hun nu. De fire akutplejefamilier blev ansat i 2013, da Esbjerg Kommune søsatte den nye og helt unikke kombinationsstilling, og siden har fem børn været igennem et akutplejefamilieforløb. Det har været børn, som af hver deres årsag har stået og manglet en tryk base og at være i en fagpersons varetægt døgnet rundt. Nogle lige fra fødslen. Andre i vuggestue- eller børnehavealderen.

Kvinderne kan have børn på samme tid, men lige nu er det kun Karen Schmidt, der har en lille dreng på fire år boende. Når man træder ind ad døren hjemme hos hende og hendes mand, kigger man lige ind i et farveflor af et børneværelse. Der står små stole på gulvet, der ligger legetøj i alverdens afskygninger, og i haven troner et leghus.

– Jeg blev ringet op på arbejdet. Om jeg kunne tage et barn på tre år? Få dage efter var værelset gjort klar, og barnet blev afleveret af familien og rådgiver. Indflytningen gik heldigvis rigtig fint, fortæller Karen Schmidt.

Det akutte element er altså både at kunne indstille sig mentalt på et barn med kort varsel, men også rent praktisk at få anskaffet babytøj, barneseng og moderermælkerstatning i en ruf. Inga Køhler og Else Aastrup har begge haft børn, som kom i akutpleje hos dem lige fra fødslen, og selv om de kunne hente mange børneting fra et lager på Nordstjernen, gik det så stærkt, at de måtte tage de sidste ting hen ad vejen.

– Som med alle andre fødsler ved man jo ikke præcis, hvornår det sker. Men så var han der pludselig, og jeg syntes da godt nok, at det var en lidt stram opgave i starten. Alt bliver vendt op og ned

i ens liv, og stuen bliver fyldt op med babyudstyr. Heldigvis havde jeg en god leder, der kørte ud og købte barnevogn til os, fortæller Inga Køhler.

Umuligt uden faglig ballast

At man som akutplejer ikke 'bare' er en almindelig plejefamilie, som skal give et barn en kærlig opvækst og en familie, stod klart for de tre kvinder fra dag ét. De er på arbejde alle døgnets timer. Og de får brugt alt, hvad de har i sig af faglighed, når barnets ofte særlige behov viser sig – som udadreagerende adfærd, som indesluttethed, som svære spørgsmål og store bekymringer, som trods, uro, tilknytningsbesvær, eller som noget helt andet, siger Inga Køhler.

– Jeg har haft et barn, som ikke var klar på noget som helst. Der skulle knyttes nogle bånd, for det barn var allerede ved at lukke sig inde i sig selv. Da var vi simpelthen nødt til at isolere os lidt med det her barn og fortælle familie, venner og kolleger, at for tiden kunne vi ikke komme af sted ud af huset, og vi kunne heller ikke modtage besøg, siger Else Aastrup.

– Ham, der bor hos mig nu, ville ikke holde i hånd i starten. Han forsøgte hele tiden at vride sig ud af min hånd, men det var jo farligt i trafikken. Du mærker også lige pludselig, hvor stort et ansvar, du har, for det er jo andre folks børn, du passer på, siger Karen Schmidt.

Det at investere sit hjem og sin familie i arbejdet er nyt, men området med problemramte familier og udsatte børn har alle de tre kvinder et indgående kendskab til. Karen Schmidt har

i mange år ført tilsyn med den kommunale dagpleje. Inga Køhler er uddannet i 1980 og har siden 1999 arbejdet med familiebehandling og har senest haft ansættelse på et mor-barn-hjem. Og endelig har Else Aastrup arbejdet 20 år på akutdøgninstitutionen Nordstjernen samt ført tilsyn med den kommunale dagpleje i 10 år.

Det er den faglige ballast og de mange års erfaringer, der hjælper dem igennem det specielle forløb, hvor målet er, at barnet får en stabil start på livet, lærer at knytte sig til voksne og mærker tryk, kærlighed og rytme. I akutplejefamilierne arbejdes der både med sproglig stimulation, motorisk udvikling og følelsesmæssig håndtering.

– Du bruger alt, hvad du har i dig af faglighed for at kunne hjælpe barnet og for at kunne navigere i den her situation. Det var umuligt at gennemføre uden vores uddannelse og erfaring, siger Karen Schmidt.

En bamse på fars bryst

De faglige værktøjer må også i spil i omgangen med den biologiske familie. Mor og far har nemlig lov til samvær med barnet hver uge. Og ud over at forældrene i forvejen bakker med massive problemer og følelsen af magtesløshed, er vreden over, at andre har overtaget plejen af barnet, enorm.

– Et forældrepar reagerede med voldsom vrede og sorg, fordi deres barn blev fjernet. Men det kan jeg godt forstå. Jeg ville også have væltet en hel lejlighed, hvis det var mig, siger Inga Køhler.

På børnebluser, som forældrene har givet børnene, står der 'jeg elsker min mor og far', og barnet

FÆLLESSKAB Da en dreng, Inga Køhler (th) havde haft i pleje, fyldte et år, fik hun en sms fra den biologiske mor – og det rørte hende: 'Jeg ved godt, at det er et job, og at jeg helt fra starten har vidst, at drengen skulle flytte igen. Men derfor står jeg jo alligevel i en situation uden noget valg. Jeg tror, jeg forstod hendes følelser fuldstændig der. Og hun forstod mine. Det var helt specielt', siger hun.

At være akutplejefamilie kræver, at du er en speciel familie. Der er noget masochistisk i det. Man går simpelthen i krise, og det er alle faserne, du går igennem

Else Aastrup, akutfamilieplejer

kan have dem på under samvær med forældrene, hvilket kan have en stor værdi. Tøj, som forældrene har købt og kan sende med barnet – hvis de vil – får en højere prioritet i klædeskabet end tøj købt af plejemor. Ikke mindst fordi tøjet ofte dufter af den rigtige far og den rigtige mor.

– Jeg tog også på et tidspunkt en trøje og en bamse med til en samtale med forældrene, så det kunne komme til at dufte af dem igen. Så kunne faderen sidde med en bamse inde under t-shirten, mens vi snakkede. Det er ikke kun fundamentalt for barnet, men også for at anerkende og værdsætte forældrenes funktion, og at det ikke er sådan, at 'her kommer igen nogle fra kommunen'. Det er jo forældrenes barn. Jeg passer det bare, fordi de ikke lige er i stand til det, siger Inga Køhler.

Forældrene til hendes dreng var meget vrede over, at han skulle fjernes ved fødslen. Inga Køhler måtte navigere med stor fingerspidsførmelse, når hun kommunikerede med dem. Hun sendte sms'er cirka en gang om ugen med små opdateringer på, hvad drengen havde lavet, så forældrene kunne følge med og være trygge ved akutpleje-forholdet. Samtidig skulle Inga Køhler være varsom med at virke alt for begejstret for drengen, så det kunne fostre jalousi.

Og selv om situationen kan være højspændt, er samværet med forældrene indiskutabelt:

– Børn, uanset hvad, har brug for deres forældre. De har kun én far og én mor. Og det handler om at vise forældrene stor empati og fortælle dem, at vi gør det bedste, vi kan, for deres barn. Ligesom det er vigtigt, at barnet kan se forældrene og se, hvad han eller hun kan bruge forældrene til, og hvad han eller hun ikke kan bruge dem til, siger Else Aastrup.

– I overdragelsessituationer, hvor der er tale om tvang, er det faktisk også et kæmpestort plus, at vi er ansat på Nordstjernen. Det gør det mere legitime. Du kan sige: 'Jeg er ansat på en institution. Jeg kommer ikke for at tage jeres barn. Jeg tager barnet med hjem og giver det det bedste, jeg har'. Men de kommer ikke til at se mig som den, der tager deres barn for evigt. Det er ikke så farligt. Det der med, at familien kommer til at se os som konkurrenter, det skal vi prøve at mindske, siger Else Aastrup.

De bestemmer inde på rådhuset

Hjemme hos Karen Schmidt har den fireårige dreng helt fra starten spurgt, hvorfor han skulle bo hos Karen og hendes mand.

– Når han så spørger mig, fortæller jeg ham, at det er kommunen, der har bestemt det. Det betyder, at når vi kører forbi rådhuset, siger han: 'Der vil jeg ind og arbejde, når jeg bliver voksen. For det er der, man bestemmer', siger Karen Schmidt.

– Min opgave er at give ham tryghed og omsorg i den situation han lige nu er i og støtte ham i hans udvikling. Her er fast struktur. Man sidder samme sted og spiser på de samme tidspunkter osv. Han får omsorg og kærlighed og skal bare have lov at være barn og være et glad barn, siger Karen Schmidt.

Når akutfamilieplejerne og deres familier alligevel åbner armene for et lille barn og dets familie igen og igen – selv om der følger så mange komplikationer med – er det, fordi jobbet også er fyldt med mening, værdi og glæde. Barnet kommer ind i familien med hele sit fascinerende lille væsen og beriger familien som nyeste, midlertidige, medlem.

Et spejlæg på en sorgens dag

Lige så selvfølgelig, det kan være, at manden i nogle af familierne må rykke ud af soveværelset, fordi der er skrig og skrald om natten, og han stadig skal kunne passe sit 8-16-job dagen efter, og ligesom naboer, familie og venner får lært barnet at kende og kommer til at holde af det, lige så brutal kan den dag virke, hvor barnet efter typisk et halvt år skal flytte til et varigt sted.

Inga Køhler husker afskeden som en stor sorg: – Vi brugte en hel måned på udslusning til den nye plejefamilie, og det gik helt fint. Men da vi så havde afleveret ham for sidste gang, sad min mand, min søn og jeg i sofaen og bare sad. Jeg følte fuldstændig, at mit hjerte var bristet. Og aftensmaden var lige meget. Klokkeren 21 fik vi et spejlæg. Vi kunne ikke tage os sammen til noget som helst, siger hun.

– At være akutplejefamilie kræver, at du er en speciel familie. Der er noget masochistisk i det. Man går simpelthen i krise, og det er alle faserne, du går igennem. Hvis du har gjort det her arbejde godt, så har du brugt alt, hvad du har i dig, og så pludselig skal du af med barnet, siger Else Aastrup, og fortsætter:

– Vi har måttet tage det op til revision: Kan vi byde vores familie, min mand og mine børn, at gå det her igennem igen? Min søn, som investerede sig selv i det, og hans verden, som gik i opløsning. Kunne han samles sammen til at

gøre det igen? Det er så vigtigt, at man passer på hinanden. Men vi har så valgt at fortsætte. Det har jo også givet os alle sammen nogle gaver. At få en rolle i sådan en lille størrelses liv. Det kan endda ende med, at forældrene siger tak. At du med tiden kommer ind på dem, trods de voldsomme forløb, så de ender med at sætte pris på det, du har gjort.

Inga Køhler oplevede, at hun kom til at være i samme båd som den biologiske mor, fordi hun på en måde også fik barnet ufrivilligt taget fra sig.

– Da drengen fyldte ét år, sendte den biologiske mor mig en sms om, at hun vidste, at denne dag var hård for mig. Det var stort. På en måde tænkte jeg, at det er lige dér, hvor man identificerer sig med deres følelser. Jeg ved godt, at det er et job, og at jeg helt fra starten har vidst, at drengen skulle flytte igen. Men derfor står jeg jo alligevel i en situation uden noget valg. Jeg tror, jeg forstod hendes følelser fuldstændig der. Og hun forstod mine. Det var helt specielt, siger Inga Køhler.

– Netop derfor er det også så vigtigt, at vi får flere uger til at restituere, før vi modtager et nyt barn, siger hun.

Man er ikke på orlov

Karen Schmidt har ikke prøvet at afslutte et forløb, men hun ved, at dagen nærmer sig. Den fireårige dreng har allerede boet hos hende i ni måneder, frem for de seks måneder, der egentlig er grænsen. Hun ved, at det bliver en hård afsked. For hende og hendes mand, for hendes 93-årige far, som drengen har taget meget til sig, og for andre familiemedlemmer og naboer, der går rundt med drengen i hånden så tit, de kan.

– Vi er så glade for ham, og vi kan mærke, at han er glad for os. Jeg kan allerede mærke, at det bliver forfærdeligt, når han skal flytte, siger Karen Schmidt, der som de andre kvinder har lavet en slags dagbog med billeder og tekst i til barnet, så han vil have et minde fra sin tid hos dem.

De mentale udfordringer for plejefamilierne kan også tælle pludselige aflysninger af et barn, hvor man ellers lige har været ude at købe modermælksersstatning og skaffet barneseng og indstillet sig mentalt på at skulle modtage et barn. Alle tre kvinder har prøvet at få et barn afløst i 11. time. Måske ringer sagsbehandler og har alligevel ikke nok dokumentation til, at en tvangsfjernelse kan komme på tale. Måske træffes der formandsbeslutning om, at barnet skal have et helt andet

tilbud. Måske siger barnets mor pludselig ja til et ophold på et mødre-spædbarn-hjem i stedet. Under alle de mavepustere, der kommer, er det en stor hjælp for akutplejemødrene at holde fast i deres faglighed – og i hinanden. De mødes og snakker om, hvordan det går i plejeforløbet.

– Vi har stadig jævnlige vores gang på institutionen, mens vi er ude i et plejeforløb, og for mig er det enormt vigtigt. Her får vi supervision, og her er der kurser og ture med kollegerne, man kan komme med på. Når jeg tænker på mig selv under et plejeforløb, er jeg stadig 'pædagog på institutionen'. Jeg har ikke orlov. Jeg er bare hjemme, fordi lige netop dette barn har brug for at være hjemme. Men det er mine faglige kompetencer, jeg tilbyder, samtidig med, at jeg kan tilbyde mine familieomgivelser og mit hjem til barnet, siger Else Aastrup.

Et gensyn i kalenderen

Kvinderne har siddet i Karen Schmidts stue, mens de har fortalt om at være akutplejefamilie. Nu er der gjort et godt indhug i eftermiddagen, og Karen må om og hente sit akutplejebarn i børnehaven. Stuebordet ligner noget fra en mødregruppe, for der ligger billedalbum, breve til børnene og dagbøger, som de tre har taget med for at vise frem. Et særligt smil spiller på Inga Køhlers læber.

Hun har en aftale i kalenderen om at skulle se sit godt ét år gamle akutplejebarn om et par dage. Han er nu i en varig plejefamilie, men Inga Køhler savner ham. Meget. For savn trodser nok så mange professionelle værktøjer.

– Vi har én gang før haft besøg af ham, og der havde vi genetableret hjemmet med legetøj og det hele, så det stod som dengang. Han susede rundt, og hver gang han så noget, han kendte, sagde han 'ti hi hi'. Og han nærmest sprang over i armene på mig. Han vil jo i sit liv ikke have nogen erindring om, at han har boet hos os. Men vi har alligevel en særlig tilknytning. Det vil vi altid have, siger Inga Køhler. ■

ISOLATION Else Aastrup (tv) har haft et barn i pleje, der i den grad krævede fokus og ressourcer i familien, og hun og familien valgte at isolere sig i en periode og fortælle familie, venner og kolleger, at de hverken kunne gå nogen steder eller modtage besøg.

I kontakt med klovnen

Betina Baden er cand.pæd. i pædagogisk psykologi – og pædagogisk klovn. Vi fulgte med, da hun som klovnen Etine besøgte botilbuddet Frøgård Allé for voksne mennesker med udviklingshæmning

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Ricky John Molloy

Når man har med voksne at gøre, så glemmer man tit at lege og gøgle. Men klovnene taler til barnet i os alle – også til barnet i borgerne

Grete Ringgaard, leder af socialpædagogisk enhed i Høje-Taastrup

A-a-a-tju! A-a-a-a-tju! Cand.pæd. og pædagogisk klovn Betina Baden nyser i rollen som klovnen Etine. Det ser ud som om, den røde næse flyver af og lander på gulvet ved siden af en kørestol, men derhen ser Etine ikke.

– Hvor er næsen? Hvor er den, spørger hun.

En af de udviklingshæmmede beboere på botilbuddet Frøgård Allé peger.

– Nåh, er den her, siger Etine og løfter en kaffekop.

– Næh...

Beboeren begynder at grine.

– Der!

– Nå, siger Etine og tager næsen på igen. Og så...

– A-a-a-a-atju! A-a-a-a-tju!

Betina Baden står bag firmaet Pædagogisk Klovn Danmark, der bl.a. tilbyder intense møder for børn, unge og voksne med særlige behov – og en særlig 'mesterlæreuddannelse' i selv at blive pædagogisk klovn.

– En pædagogisk klovn er ikke det samme som en hospitalsklovn. Hospitalsklovne klovner for syge mennesker, mens pædagogiske klovner på fx botilbud for mennesker med psykiske funktionsnedsættelser, og formålet er at skabe kontakt, oplevelser og nærvær, siger hun.

Betina Baden har interesseret sig for pædagogisk klovneri, lige siden hun som mor til en

datter med autisme for ca. ti år siden var på en endags-workshop hos hospitalsklovnen Birgit Bang Mogensen.

– Kurset gav mig inspiration til at afprøve klovnen univers sammen med min datter, og det viste sig at være et helt fantastisk redskab i konfliktsituationer. Ikke sådan forstået at det løste alle konflikter, men sådan at vi kunne få et frikvarter fra konflikterne, fortæller hun.

Et konkret eksempel var tandbørstningen som datteren havde meget modstand over for. Nu begyndte Betina Baden at klovne, så hun lavede grimasser og sjove ansigter og imiterede datterens negative adfærd ved fx i klovnerollen selv at sige: 'Nej, nej' og lade som om, det var hende, der ikke ville have børstet tænder. Og så blev der løsnet op for situationen.

Pædagogisk psykologi

Siden har Betina Baden i forskellige sammenhænge arbejdet med den røde næse og andre klovnerier som et specialpædagogisk redskab. Bl.a. da hun skrev afgangsprøve på pædagoguddannelsen og under sin uddannelse til cand.pæd. i pædagogisk psykologi, og når hun lønnet og ulønnet har optrådt på forskellige botilbud.

– Klovnen som figur er rigtig god at arbejde med. Bl.a. fordi den suger opmærksomhed til sig, siger hun.

I dag har hun og kollegaen, klovnen 'Duddi' – alias Hanne Søndergaard – rullet deres røde kufferter ind på botilbuddet Frøgård Allé, der er et døgntilbud for voksne mennesker med udviklingshæmning eller autismespektrumforstyrrelse. Beboerne er i alderen 18-62 år.

Mens Betina Baden sminker sit ansigt hvidt, forklarer hun, at hun aldrig ved præcis, hvordan hun vil klovne.

– Det handler i høj grad om at aflæse og afstemme sig med deltagerne, så oplevelsen bliver på deres præmisser. Vi arbejder ud fra principper

som tryghedsbase, imitation og at følge deltagerens udtryk og initiativ, siger hun.

Bos initiativ

Det er anden gang, at Etine og Duddi besøger Frøgård Allé, så de hvide ansigter og røde næser, vækker gensynets glæde.

– De der klovnne. De er slet ikke farlige, siger en dame.

I en dagligstue er en større gruppe beboere samlet. Funktionsniveauerne er vidt forskellige, og klownene kan henvende sig til dem alle – på forskellig måde.

– Men det er de svageste borgere, der står mit hjerte nærmest, siger Betina Baden.

Mens Duddi kaster bolde og laver sjov med en beboer, sætter Etine sig over for en ung mand, 'Bo', der ikke har noget talesprog. Han laver nogle meget særegne pustelyde.

– Lydene er Bos tryghedsbase. De er det velkendte for ham, og vi arbejder altid med afsæt i beboerens tryghedsbase. For andre kan det være et sted som fx et tæppe, hvor de føler sig trygge eller nogle ting, de er trygge ved, siger Betina Baden.

Ryste, ryste, rasle, rasle

Fra rullekufferten finder Etine et en meter langt rør til at puste i.

Så begynder hun at efterligne Bos pustelyde.

– Huihhh! Huihhh! Huihhh!

Bo tager fat i røret og begynder at puste.

Etine holder i den anden ende og efterligner ham.

– Huihhh! Huihhh! Huihhh!

Nu puster de fra hver sin ende.

Bo ryster røret, og Etine følger hans bevægelser.

Blot en smule kraftigere.

Ryste, ryste, puste, puste.

Hurtigere og hurtigere går det. Kraftigere og kraftigere.

– Ja, det er der gang i, siger Etine.

Beboerens initiativ

Bagefter forklarer Betina Baden, at hun som klovn hele tiden følger beboerens initiativ.

– Oplevelsen med Bo tog udgangspunkt i ham og hans lyde. Det var noget helt andet, end hvis jeg fx var kommet ind med et raslerør og havde lagt hans hænder om røret og var begyndt at rasle. Det kommer fra ham, men jeg forstærker hans udtryk og giver mere energi til dem. Og det må være en stor oplevelse at få så meget respons for et menneske, der ikke har noget verbalt sprog, og måske i hverdagen kan have svært ved at få kontakt.

Efter et stykke tid ændrer Etine rytme.

I stedet for at puste hurtigere og hurtigere, så energien ryger op, puster hun nu langsommere og langsommere. Og denne gang følger Bo hende, så han også puster roligere.

– Jeg arbejder med kombinationen af først at skabe spænding – og bagefter afspænding. Det udløser nogle endorfiner, som andre fx får, hvis

INTERAKTION Betina Baden gør meget ud af at fornemme, om beboeren har lyst til at få hatten på – eller om det bliver for meget.

Klovnerier for voksne

Betina Baden understreger, at er det botilbud for børn, arbejder man målrettet med børn – men er det botilbud for voksne, er det møntet på voksne.

– Vi er voksne klovne, der møder voksne mennesker, siger hun.

På det bogstavelige plan sørger hun for at møde beboerne i øjenhøjde, så hun fx går i niveau med kørestolsbrugere, og i overført betydning søger hun øjenhøjden ved hele tiden at arbejde på beboernes præmisser.

Lederen af Frøgård Allé, Henning Østergaard, har tænkt over, at klovne tit forbindes med børn. Men han mener ikke, at det skal være et argument for at sige nej til klovne på botilbuddet.

– I hverdagen gør vi alt, hvad vi kan for at beboerne skal agere som voksne mennesker, der har eget hjem etc. Men ligesom alle andre voksne har beboerne også et indre barn, og engang i mellem er det også godt at give det indre barn plads, siger han.

Grete Ringgaard, leder af socialpædagogisk enhed i Høje-Taastrup, er enig:

– Når man har med voksne at gøre, så glemmer man tit at lege og gøgle. Men klovnene taler til barnet i os alle – også til barnet i borgerne.

KONTAKT Klovnene koncentrerer sig om én beboer ad gangen, og giver en kort, intens oplevelse.

de løber en lang tur og bagefter slapper helt af. Eller når man som jeg sætter sig op til at optræde og være på – for så bagefter at falde ned. Når man ikke er så fysisk mobil kan det være svært at få den slags oplevelser, og det er dem, jeg forsøger at give, siger Betina Baden.

Stort udbytte

Mens Etine klovner følger socialpædagog Rahim Elidrissi smilende med.

– Min rolle er at observere og se, om der sker noget, der ikke bør fortsætte, men jeg synes, at klovnene er gode til at aflæse beboernes signaler. Nogle vil fx gerne have klovnen tæt på, mens andre gerne vil have lidt afstand, og det aflæser klovnene, siger han.

Rahim Elidrissi vurderer, at beboerne får en god oplevelse.

– Der er nogen, der ikke forstår, hvad en klovner er, men jeg tror alligevel, de får et udbytte. Der er 110 pct. opmærksomhed. Én klovner fokuserer på én beboer, og jeg kan tydeligt mærke, at beboerne er glade for at få den opmærksomhed, de søger. Og det er jo faktisk netop det, vi arbejder på: At de skal have kontakt med andre mennesker. At de ikke skal være ene og isolerede.

Etine har lagt pusterøret væk, og sidder nu i sofaen sammen med Bo. Han lægger en arm om hende. Hun lægger en arm om ham.

Ingen af dem siger noget.

Så læner Bo sig lidt frem. Lader sin kind hvile mod Etines.

Bagefter fortæller Betina Baden, at det var en helt særlig stund.

– Der er nogen, der tror, at psykisk handicappede bare giver knus til alle og enhver, men der skal noget til at få kontakt. At stå kind mod kind. Og mange fysisk og psykisk handicappede får ikke så meget nærhed og kontakt.

Lidt efter er det tid at bryde op.

– Kommer I igen i morgen, spørger en beboer.

Duddi gør sine øjne store og sørgmodige.

– I morgen? Nej. I morgen kommer vi ikke, siger hun.

– Men en anden dag, lover Etine.

– Vi kommer en anden dag. ■

Læs mere på www.paedagogiskklovn.dk
Beboeren i artiklen optræder under pseudonym.

FLYGTNINGE

Ungt møde med Danmark

I 2009 fik Hedebo-centret som opgave at tage imod en gruppe uledsagede flygtningebørn og unge fra Afghanistan. I en særlig afdeling, Modtagehuset, har man specialiseret sig i at tage imod de unge flygtninge og arbejdet byder på mange udfordringer pædagogisk og kulturelt – både for de unge og for medarbejderne

Af Kim Jørstad, redaktionen@sl.dk
Foto: Astrid Dalum

Lige da Hossein i 2009 havde fået sin opholdstilladelse, og da han flyttede fra asylcentret til Hedebo-centrets modtagehus var han ovenud begejstret. Fire års flugt var overstået. Nu var det tid at se fremad, og i Herning skulle han bo sammen med andre unge fra Afghanistan, på eget værelse og under ordnede forhold.

I dag, næsten fem år senere, er han ligeså begejstret, når han udtaler sig om Modtagehuset og Hedebo-centret, og pædagogerne Jette Grønne og Inge Markvard Andersen, der tog imod ham dengang, må gå ham på klingen, før han indrømmer, at han ikke var lige tilfreds hele tiden.

– Jeg var træt af min kontaktperson, og jeg bad mange gange om at få en anden, siger han med et skævt smil.

– Han ville hele tiden have mig til at gøre det ene eller det andet. Men nu bagefter kan jeg se, at han mente det godt. Han ville hjælpe mig.

I dag er Hossein taknemmelig for, hvad medarbejderne gjorde, men han indrømmer, at der var en tid, hvor pædagogerne var enormt irriterende.

– Det er et typisk forløb, siger Jette Grønne.

– Flygtningene sidder længe og venter på et asylcenter. De venter med spænding på at få at

vide, om de må blive i Danmark. Ofte kommer posten med positive eller negative beskeder til andre asylsøgere, og de er underlagt et stort pres. I den situation er det naturligt, at de tænker, at når bare jeg får asyl, så er jeg lykkelig. Så kommer beskeden: Du må blive, og du skal til Herning. Det betyder stor glæde og tanker om, at nu handler det om at lære dansk i en fart og om at få sig en uddannelse. Det kan kun gå for langsomt!

Optur og nedtur

– Efter nogle måneder kommer så frustrationen – dansk er ikke så let, som de havde forestillet sig. Skolen eller kommunen må have skylden – og bostedet. Var de bare kommet til en anden kommune, så ville de slet ikke have det som nu.

KONTAKT Socialpædagog Inge Markvard Andersen er altid klar til at lytte til beboerne på Hedebo-centret – også selv om de unge er flyttet i egen bolig. →

Læring af dansk kultur og normer sammen med almindelige danske unge er uvurderlig. Det giver dem mulighed for at erhverve en række færdigheder, oplevelser og erfaringer, som ligger udover det, Modtagehuset kan give dem

Inge Markvard Andersen, socialpædagog

Meget bliver negativt, og de oplever, at mange ting er dem imod. Lykken kom ikke ved at blive placeret i en bolig.

– Det er en vanskelig periode for de unge. De sover meget dårligt og helst ikke alene, husker Jette. Så giver de ofte udtryk for, at hvis bare de boede alene, så ville de være lykkelige og kunne lære bedre dansk.

– Derefter kommer en periode, hvor de bliver aktive i foreningslivet. De får andet at tænke på. Dansk fungerer bedre, og vi oplever en større trivsel hos de unge.

– Når så tiden nærmer sig for endelig udflytning til eget værelse, er der mange af dem, der bliver nervøse for det ukendte. De synes, det er alt for tidligt, og mener, at i andre kommuner gør de det helt anderledes. Derfor er ingen af vores unge flyttet ud på den aftalte dato, ofte en til to uger senere. De har et enormt behov for sikkerhed. De vil gerne fortsat have en base, hvor de hører til, og de vil gerne, at vi hjælper dem i deres nye bolig.

Jette Grønne og Inge Markvard Andersen udtaler sig på baggrund af erfaringer med 23 forløb i Modtagehuset, der åbnede i slutningen af 2009. Anledningen var dengang, at Herning Kommune bad Hedeboencentret om at tage sig af de uledsagede flygtningebørn, der fik anvist Herning som hjemkommune.

Hossein kom til Herning, selv om han ønskede at blive på Sjælland, gerne i Holte.

– Mine kammerater på asylcentret drillede mig med, at jeg skulle til Jylland – de sagde, at jeg nok skulle passe en kalv, når jeg kom herover, griner han.

– Vi fik opfordringen til at tage os af uledsagede flygtningebørn fra Afghanistan i november 2009, og en måned senere tog vi mod de første, husker Jette Grønne.

– Det gik rigtig stærkt. Der blev fundet et hus, der skulle renoveres, og vi skulle forberede os på det særlige arbejde med flygtningebørnene.

Afgrænsede forløb

De fleste af de 23, der har været gennem et forløb i Modtagehuset var mellem 15 og 17 år ved indskrivningen. Når de fyldte 18, skulle de ud for at

bo selv, og det blev derfor kun afgrænsede, men også målrettede forløb i institutionen.

Hossein var 16, da han kom.

Han fik hurtigt et job på en rideskole i Herning, hvor han fortsat arbejder her fem år senere, og nu med faste vagter og ansvarsområder.

– I begyndelsen havde jeg kun med ponyer at gøre, husker han,

– Men jeg sagde, at jeg gerne ville arbejde med de store heste.

Medarbejderne og rideskolen var tilbageholdende med at efterkomme ønsket, men faktisk viste det sig, at Hossein var meget fortrolig med hestene.

– Jeg arbejdede med store heste, da jeg var flygtning i Iran, fortæller han.

– Min plan nu er også at tage en uddannelse, der har med heste at gøre, for eksempel som berider.

Tilknytningen til Modtagehuset og beskæftigelsen i Rideklubben betyder, at Hossein har kunnet opbygge en vennekreds, der også tæller jævnaldrende danskere.

Kontakt gennem foreninger

Modsat Hossein har de fleste af de afghanske flygtninge skiftet mellem forskellige fritidsaktiviteter.

En vigtig del af vores indsats handlede jo om at bringe de unge flygtninge i kontakt med det danske samfund og danskerne, fx gennem foreningslivet, og her har fodboldklubber, idrætsforeninger osv. været meget positive, fortæller Jette Grønne og Inge Markvard Andersen samstemmende.

– Fitness var meget populært blandt de unge. Og det kan jo være godt nok, men det er jo typisk noget, man dyrker med sig selv og for sig selv.

Et andet vigtigt element i integrationen har været efterskoler og højskoler. Flere unge har været på ophold der, mens Modtagehuset udgjorde den hjemlige base.

– Læring af dansk kultur og normer sammen med almindelige danske unge er uvurderlig, siger Inge Markvard Andersen.

– Det giver dem mulighed for at erhverve en række færdigheder, oplevelser og erfaringer, som ligger udover det, Modtagehuset kan give dem.

På Hedeboencentret er der mange aktiviteter for de anbragte unge på tværs af afdelingerne. Her deltog de afghanske unge naturligvis også, og det gik udmærket, selv om det var svært at forklare de unge flygtninge, hvorfor de danske unge ikke boede hjemme hos deres familier.

– Vi forsøgte at tilbyde et varieret udvalg af aktiviteter, forklarer Jette Grønne.

– De unge holder meget fast i det, de kender, som fx bio og bowling, og der skal et stort motivationsarbejde til at få dem til at involvere sig på andre områder. Via aktiviteterne har det været muligt at give de unge oplevelser, der giver dem en bredere samfundsforståelse og viden. Derfor har vi besøgt kolonihaver, kirker og sygehuse. Vi har været på fisketure, ved stranden, vi har grillet i det fri, besøgt danske småøer, været på kanoture og meget, meget andet.

Dilemmaer i det pædagogiske arbejde

Efter godt fire år som medarbejdere i Modtagehuset er Jette Grønne og Inge Markvard Andersen meget afklarede om de særlige dilemmaer, de er stødt på i arbejdet med de unge uledsagede flygtninge. Jette Grønne fortæller:

– De unge er flygtet gennem adskillige lande, og de kommer herop og får godkendt asyl. De har

klaret sig selv i flere år, men mister pludselig kompetencer i deres eget liv. De har svært ved at forstå og agere i det danske system, og deres erfaringer i overlevelse på egen hånd er ikke anvendelige. Det medfører kæmpe personlige udfordringer, som kommer til udtryk i frustrationer.

– En dimension i det er, at dansk kultur og socialpædagogik, hvor vi taler om tingene, og anskuer problemstillingerne fra forskellige vinkler, ikke er en del af deres kultur. De er meget bedre i stand til at forstå beskeder, afslag m.v., når vi markerer os tydeligt, men det er vi kulturelt ikke gearet til. Det giver dilemmaer.

– Et andet dilemma ligger i vores skelnen mellem det at være barn og voksen med et afgørende skel ved det 18. år. Det er et skel, de har vanskeligt ved at forholde sig til. Vi ser dem som mindreårige. Det betyder, at de kun har lidt at sige i deres eget liv, men i realiteten har vi med voksne mænd at gøre. De har hidtil skullet klare sig selv, og de har skullet træffe store beslutninger. Men her bliver de underkastet et system, hvor voksne træffer beslutninger på deres vegne.

Store forventninger

– Samtidig er der ofte problemer i forhold til de forventninger, de kommer med. Mange af de unge

INTEGRATION Socialpædagogerne Jette Grønne (tv) og Inge Markvard Andersen arbejder målrettet på at give de unge uledsagede flygtningebørn viden om det danske samfund, så de bliver bedst muligt rustet til at klare sig videre i livet.

De unge er flygtet gennem adskillige lande, og de kommer herop og får godkendt asyl. De har klaret sig selv i flere år, men mister pludselig kompetencer i deres eget liv. De har svært ved at forstå og agere i det danske system, og deres erfaringer i overlevelse på egen hånd er ikke anvendelige

Jette Grønne, socialpædagog

flygtninge har troet, at de skulle til et land, hvor det flyder med guld på gaderne. En af de unge fortalte engang, at 'de talte alle sammen om, at når jeg kom til Danmark, så var der blade på træerne af guld'. Virkeligheden var som bekendt en anden.

– Vi har ofte haft diskussioner, hvor de unge virkede meget krævende. Det er fx slidsomt at skulle diskutere i timevis, hvilken computer de skal have, hvilket tv og hvor stor etableringsydelse, de skal have, hvilket tøj osv. Så tænker man måske uvilkårligt, at det ville klæde dem med lidt ydmyghed. 'Her får de en masse hjælp, og så tillader de sig at diskutere og true med bål og brand, når de ikke er tilfredse med det, de får, eller når der er noget, der går dem imod'. De uledsagede vil gerne diskutere takster for etablering, madpenge, transport, fritidstilbud, deres ungdomsboligs størrelse. Det kan forekomme urimeligt, når man tænker på, hvad de kommer fra, og det er måske her den danske medarbejder kommer mest på arbejde i at få baggrundsviden og forstå de unges kritik og aggressioner. Den synlige adfærd kan dække over frustrationer, der har baggrund i længsel og savn af nær familie, udfordringerne i at møde en så anderledes kultur og et så fremmedartet adfærdskodeks, samt de hemmeligheder og forpligtigelser i forhold til deres egen familie, som de bærer på, fortæller Jette Grønne.

– Det kræver meget hele tiden at skulle prøve at forstå. At rumme dilemmaer hvor de på den ene side har bevist, at de kunne klare sig på egen hånd, og samtidig er der tale om unge teenagere, der er i en fase og alder, hvor de har behov for voksne, der kan strukturere og rammesætte et hverdagsliv, så de lærer at begå sig i det danske samfund.

– De positive sider ved arbejdet i Modtagehuset er trods alt store, og vigtigst af alt er det, at vores indsats ser ud til at have båret frugt, smiler Jette Grønne.

– De unge klarer sig rigtig godt i skole- og uddannelsessystemet – alle på nær en af de 23 er i gang og holder sig inden for de normer og regler, der er gældende i Danmark. Alle har deres imødekomende personlighed med sig og mødes positivt, hvor de end kommer. Alle siger, når de ser tilbage på tilbuddet, at de ikke havde kunnet klare sig uden, og at de har lært rigtig meget om dansk kultur – og hvor de store forskelle er. De er i

dag også langt bedre til at se og forstå, at vi ofte fik diskussioner, netop hvor vores kulturelle forståelser stødte imod hinanden. Det er vores opfattelse, at det giver dem en tryghed, at de ved, at de altid kan henvende sig, hvis der skulle opstå episoder, de ikke selv magter.

Det svære sprog

Sprog og uddannelse stod naturligvis også højt på listen over fokusområder, når der blev udarbejdet individuelle udviklingsplaner for de unge.

– De gik alle på Dansk Flygtningehjælps sprogskole i Herning, fortæller Inge Markvard Andersen.

– Typisk var det svært for dem. En del af dem var tekniske analfabeter og kunne de alligevel læse og skrive, så var det jo et helt andet skriftsprog og der var ingen lighedspunkter mellem det talte danske sprog og deres eget.

Hossein har klaret sig flot, og han gik i 2013 op til eksamen efter 9. klasse. I dansk kom han for eksempel op i en 200 år gammel tekst af H.C. Andersen.

– Det var gammelt sprog, siger han og forklarer, at bogstavet å for eksempel var skrevet som aa. Han gik fra eksamen med et stort 7-tal, som læreren forklarede var så flot, at det næsten udløste et 10-tal.

Indsatsen i Modtagehuset har derudover i høj grad haft fokus på at give de unge en struktur på deres hverdag og lade dem stifte bekendtskab med dansk kultur.

– Vi lagde vægt på det sociale, det praktiske, det kulturelle og på økonomi, siger Inge Markvard Andersen.

– Vi gjorde meget ud af at læse avis sammen med dem og på den måde at give dem et indblik i danske samfundsforhold. Af samme grund så vi ofte nyheder på tv.

I relation til strukturen på hverdagen handlede det også om at lære at holde aftaler og at tage del i alle de daglige gøremål i en husholdning – madlavning, oprydning, rengøring osv. Det var ofte i den forbindelse, at de unge oplevede, at vi stillede mange krav til dem, og at de opfattede os som dovne, husker Inge Markvard Andersen.

– Vi har i dagligdagen inddraget dem i de små og store praktiske udfordringer, supplerer Jette Grønne.

– Det kunne være forbrug af el, vand og varme, og hvad det koster. De har lært om, at der er penge

at spare ved at lukke ned for varmen, mens der luftes ud osv. Det er viden, de får gavn af, når de senere er flyttet ud. Desuden har de unge på skift, for en uge af gangen, skulle administrere økonomien ved indkøb af frugt og grønt.

– Vi har hele tiden bestræbt os på, at de unge skulle indgå i ansvaret for rengøringen i huset osv. Det var vanskeligt at få dem inddraget i de opgaver, mens de har boet i Modtagehuset, men når de kommer ud i egen bolig, værdsætter de den læring, de har fået.

Kulturforskelle

Hverdagen gav naturligvis også kultursammenstød, der var lærerige for begge parter.

– Når vi fx havde husmøde og spurgte, om de ventede gæster i løbet af den kommende uge, så var svaret næsten altid nej. Alligevel kunne det sagtens ske, at der dukkede seks gæster op fredag aften ved spisetid. Det opfattede de absolut ikke som et problem, og med deres kulturelle baggrund er gæstfriheden nærmest total.

– Hvis vi forsøgte at vise imødekommenhed ved at spørge gæsterne, om de havde lyst til at spise med, så opfattede de afghanske unge vores spørgsmål som direkte uhøfligt. For dem var det en selvfølge, at gæsterne skulle spise med, men det var naturligvis ikke nemt uforberedt at have seks ekstra med ved spisebordet.

Også sproget gav sine udfordringer. En af de unge holdt sig nogle dage for sig selv på sit værelse, og da han blev spurgt om årsagen, forklarede han, at han var sur. Pædagogerne spurgte

naturligvis ind til, hvad der var galt, men det viste sig da, at han slet ikke var sur, men syg. Det ord var bare helt umuligt for ham at udtale.

Gode resultater

De tørre tal for Hedeboencentrets resultater med de uledsagede flygtninge fortæller, at 14 ud af 23 har afsluttet dansk for Udlændinge 1 eller 2. Fire andre er i gang med dansk for udlændinge 1 eller 2. Syv har afsluttet en 9. klasse, fem er i gang med en 9. klasse. Fire er på teknisk skole eller social- og sundhedsskole.

– Når de er flyttet fra Modtagehuset, er de altid velkomne til at kontakte os, hvis de støder på problemer, siger Inge Markvard Andersen.

– Vi giver dem ambulans støtte efter behov, ganske som det er tilfældet for de unge danskere, der er anbragt på institutionen, og som flytter ud. Det er klart, at de på linje med andre unge kan have brug for hjælp fra en voksen, og da de jo ikke har forældre i baghånden, så har de os.

Hossein er for længst flyttet og han klarer sig godt i dagligdagen, men han er ikke i tvivl om, hvor han skal henvende sig, hvis han får brug for hjælp.

– I dag hilser jeg fortsat på min tidligere kontaktperson, og han siger, jeg bare skal komme, hvis jeg har brug for det. Og på sammen måde kan jeg kontakte medarbejderne fra Modtagehuset, hvis jeg har behov for støtte og vejledning, fortæller han glad.

– Det ville have været rigtig svært for mig, hvis jeg ikke havde haft Hedeboencentret, mener han. – De har været fantastiske! ■

ANSVAR En del af at kunne klare sig selv er også at kunne gøre rent, rydde op, lave mad og købe ind. Inge Markvard Andersen (tv) og Jette Grønne prøver også at lære de unge at spare penge ved fx at skrue ned for varmen.

MARJATTA

Ny diplomuddannelse i ledelse

Marjatta og UCSJ er gået sammen om en lederuddannelse og en praktikvejlederuddannelse

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Et samarbejde mellem uddannelsescenter Marjatta og University College Sjælland (UCSJ) resulterede i efteråret 2014 i, at det første hold pædagogstuderende kunne tage den social- og specialpædagogiske del af uddannelsen til professionsbachelor på Marjatta, der bygger på Rudolf Steiner-pædagogik. Nu bliver samarbejdet udvidet til også

at omfatte en diplomuddannelse i ledelse. Marjatta og UCSJ planlægger i fællesskab at gennemføre de første seks moduler, som svarer til 30 ECTS-point ud af uddannelsens samlede 60 ECTS-point.

Om uddannelsen skriver de to udbydere:

'Vi har sammensat en uddannelse, som på den ene side opfylder diplomuddannelsens krav om forskellige teoretiske vinkler på ledelse, fokus på udviklingen af det personlige lederskab og forståelse af overordnede styrings- og organisationsteorier. Vi har tilføjet et fokus på bæredygtighed, nærvær og kreativitet til den traditionelle diplomuddan-

nelse. Vi vil lave fordybelsesdage, inddrage musik og teater og andre kreative aktiviteter, der nuancerer læringen i forhold til din lederuddannelse'.

Første hold starter efter sommerferien, og undervisningsstedet bliver på UCSJ's Campus Roskilde, som er valgt, fordi det geografisk er forholdsvis let at nå til for kursisterne, der overvejende forventes at komme fra store dele af Sjælland. Hvert modul har et forløb på otte uger med en ugentlig undervisningsdag plus to dage internat.

Praktikvejlederuddannelse

Marjatta og UCSJ samarbejder også om at udbyde praktikvej-

lederuddannelsen, og det første hold er netop afsluttet med et godt resultat, fortæller Lisbet Kolmos, leder af Marjattas Seminarium.

– Praktikvejlederuddannelsen følger de almindelige regler. Derudover putter vi lidt mere kreative ting og fordybelse ind i uddannelsen. Fordybelsen består i, at man går i dybden med et tema, som føles vigtig for hele gruppen.

Næste hold starter efter sommerferien. Praktikvejlederuddannelsen løber over otte uger med en ugentlig undervisningsdag. ■

Læs om de to uddannelser på: www.ucsj.dk/videreuddannelse

Temadag i netværket for socialpædagoger, der arbejder på småbørns- og familieinstitutioner

28. maj 2015 på Mødecenter Odense

Oplæg v. Lene Metner om KRAP: Hvad er KRAP og hvordan arbejder man med det i praksis? At skabe udvikling og forandring med KRAP. Den kognitive pædagogik samt mestring og mestringsstrategier. Se mere på: www.pcaps.dk

Tilmeldingsfrist: 24. april 2015

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/småbørn2015

Landsmøde og netværkskonference for fagligt ældre netværk

2. – 3. juni 2015 på Hotel Severin i Middelfart

Emne: Kerneopgave og kerneydelser

Tilmeldingsfrist: 25. marts 2015

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/ældre2015

EVIDENS

Vi ved ikke om pengene hjælper

Artikel i Mandag Morgen genopliver debatten om, hvorvidt udgifterne til socialområdet bliver brugt rigtigt

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Hvert år bruger Danmark over 40 mia. kr. på at hjælpe udsatte børn, handicappede og voksne med sociale problemer. Men vi ved himmelråbende lidt om effekten af de indsatser, der bliver sat i værk, skriver Mandag Morgen.

Oftentimes famler sagsbehandlere i blinde, når de efter bedste evne forsøger at hjælpe sårbare børn, familier med misbrug, hjemløse, sindslidende og andre udsatte grupper med at få bugt med deres problemer, skriver bladet.

Socialstyrelsen anslår, at under 10 pct. af de mange sociale milliarder bliver brugt på evidensbaserede metoder. Kun ca. hver tredje kommune anvender én eller flere af de evidensbaserede metoder på voksenområdet. På børneområdet er det to ud af tre kommuner. Flere fremtrædende eksperter, som Mandag Morgen har talt med, opfordrer nu til et opgør med den vanetænkning, der præger området. De sociale indsatser bør i højere grad basere sig på viden om, hvad der virker, så de mange milliarder bliver brugt på metoder med størst nytteværdi.

– Vi bruger mange penge på sociale indsatser, som vi ikke er sikre på virker. Der er et stort behov for at vide mere om, hvad der virker, siger Agi Csonka, der er direktør i SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

– Der er også ting, som vi ved virker, men som vi alligevel ikke sætter i værk. Hvis bare vi implementerede og brugte den viden, vi allerede har, kunne vi spare milliarder af kroner på forebyggelse af problemer.

Den uendelige historie

Men så enkelt ser det ikke ud, hvis man læser et par af indlæggene på Mandag Morgens facebookside.

Mette Strømggaard Dalby fra Kolding skriver: 'Så trækker vi igen retorikken om nytteværdi og cost-benefit op af hatten. Ingen kan være uenig i at pengene skal bruges bedst muligt, men den præventive indsats – jævnfør KL's 'investor, før det sker' – er jo netop der, hvor man har skåret og skåret – på de udførende pædagoger, sagsbehandlere og lærere. Evidens er godt, og det samme er nytteværdi, vi skal bare huske, at der skal faglighed til at udføre det sociale arbejde og tid til vidensdeling og erfaringsopsamling i en tæt kobling mellem teori og praksis. Det 'spild', der tales om i artiklen, er jo mennesker.'

Anne Worning, direktør for Center for Social Økonomi, advarer mod for megen fokus på evidens.

'Et gammelt ordsprog siger 'hvis det var let, var det gjort'. I alle mine 40 år i socialt arbejde lyder samme sang med mellemrum. Socialt arbejde handler om mennesker. Mennesker er forskellige. Der er ikke tale om 'rigtig pille i rigtig mund'. Vi kan ikke evidensbasere alle elementer i social intervention. Vi kan ikke dokumentere alment generaliserbare metoder. Derfor fortsætter denne diskussion i det uendelige'. ■

NOTER

Flere æresrelaterede konflikter

Nye tal fra Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) viser, at antallet af henvendelser om æresrelaterede konflikter er mere end fordoblet de seneste fem år. I 2009 var der således 440 henvendelser, mens 1.183 henvendte sig med en æreskonflikt i 2014. 'Vi har de senere år set en stor stigning i takt med, at der kommer mere fokus på problemet, og de udsatte finder ud af, at der er hjælp at hente. Men der er stadig et mørketal, og mange sager bliver ikke rapporteret', siger projektleder Susanne W. Fabricius. 'Det er meget voldsomt det, der sker for dem. Nogle har eksempelvis været udsat for meget grov vold, indespærring eller oplever at blive udstødt af hele familien, og de er enormt tyngt og trykket af situationen, og vi ser også, at de kan være selvmordstruede eller være i risiko for at få en depression'.

lmp

Lønforsikringen stiger med 4 kr.

Socialpædagogernes lønforsikring, der sikrer medlemmerne 80 pct. af deres indtægt i de første seks måneders ledighed, bliver et nøk dyrere pr. 1. marts. Månedsprisen stiger fra 40 til 44 kr. – efter skattefradrag bliver det til 29 kr. om måneden. I 2014 blev der udbetalt 11 mio. kr. til ca. 800 ledige medlemmer, der i snit har fået ca. 4.000 kr. oven i dagpengene hver måned. Når præmien stiger skyldes det dels lønudviklingen, dels at den gennemsnitlige ledighedsperiode har været længere end ventet. Trods stigningen er den kollektive ordning fortsat meget billigere end en individuel lønforsikring, der ville koste ca. 300 kr. om måneden.

jni

Værgeren kan ikke sige ja til en flytning

Ankestyrelsen har truffet en principiel afgørelse om, at en borger, som har behov for et særligt botilbud, og som ikke kan give informeret samtykke til en flytning, ikke kan flyttes fra et aflastningstilbud til et andet botilbud, selvom værgeren giver samtykke. Ankestyrelsen påpeger, at formålet med reglerne om magtanvendelse er at beskytte en borger, der på grund af nedsættelse af den psykiske funktions-evne ikke kan tage vare på sig selv. Værgeren kan give samtykke til et aflastningstilbud eller ved akut behov, men værgeren kan ikke give samtykke til et nyt ophold i særligt botilbud, når borgeren ikke er i stand til at give sit samtykke. Kommunalbestyrelsen skal indstille til Statsforvaltningen, at borgeren optages i et bestemt botilbud.

lmp

Rettelse

I Socialpædagogen nr. 3/2015, der udkom 30. januar, bragte vi en artikel om det sociale akuttilbud Fønix i Esbjerg Kommune. Desværre afsluttes artiklen med nogle forkerte og mangelfulde oplysninger om den aktuelle pulje til udbredelse af sociale akuttilbud til mennesker med en psykisk lidelse: Vi skriver, at socialminister Manu Sareen (R) har udbudt godt 20 mio. kr. til udbredelse af sociale akuttilbud til mennesker med en psykisk lidelse. Det er forkert – det korrekte tal er 43,2 mio. kr. Desuden har flere kommuner end anført i artiklen fået glæde af puljemidlerne. Det er kommunerne Køge, København, Roskilde, Syddjurs, Viborg, Næstved, Greve, Gladsaxe, Vesthimmerland, Haderslev, Skive, Jammerbugt, Nyborg og Fredericia/Middelfart, der har fået del i midlerne i perioden 2014-17, oplyser Socialstyrelsen, der administrerer puljen. Vi beklager fejlene.

Red.

OK 2015

Det er et godt forlig, hvor vi – før vi skal forhandle om egne midler – har sikret en pæn generel lønstigning på 5,42 pct.

Benny Andersen, forbundsformand

Store forlig på plads

Forhandlingsfællesskabet og KL har indgået et treårigt OK-forlig – også aftaler på statens område og for lærerne

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Blækket på aftalen var knapt tørt, da forbundsformand Benny Andersen 16. februar efter en weekend med over 50 timers marathonforhandlinger kunne fremlægge OK 2015-aftalen mellem Forhandlingsfællesskabet og kommunerne for forbundets hovedbestyrelse. HB-mødet startede kl. 10 – og aftalen var blevet underskrevet kl. 9.

Men omend han var træt, så var Benny Andersen også tilfreds med det treårige forlig:

– Det er et godt forlig, hvor vi – før vi skal forhandle om egne midler – har sikret en pæn generel lønstigning på 5,42 pct., når man regner reguleringsordningen med. Det er en real-lønsforbedring, der vil kunne mærkes, og det er rart efter to overenskomstfornyelser i 2011 og 2013 med meget beskedne lønstigninger, sagde Benny Andersen til forbundets hovedbestyrelse – med den bemærkning, at forventningen er, at prisen i de kommende tre år kun vil stige mellem 3 og 3,8 pct.

Alt i alt er den samlede ramme for aftalen på 6,47 pct., og efter den generelle aftale var der så afsat 0,4 pct. til organisationernes egne forhandlinger, der afsluttes nogle dage efter, dette blad udkommer.

– Det lyder jo godt, men jeg havde hellere set nogle af pengene brugt på generelle lønstigninger, konstaterede Benny Andersen.

Meget på plussiden

Men der er ganske meget, der tæller på plussiden påpegede han:

– Vi har fået nogle ekstra midler til døgnarbejdsområdet, hvor der er afsat 30 mio. kr. til arbejdstidsprojektet. Vi kom igennem med et uddannelsesprojekt for de lavestlønnede ufaglærte over 25 år, hvor der er afsat 20 mio. kr., og det vil komme medhjælperne i vores forbund til gode. Og der er øremærket mere barsel til fædrene, opsummerede Benny Andersen.

– Vi kan også være tilfredse med, at tryghedspuljen fortsætter – man håber jo ikke at komme i den situation, men vi kan se, at vores medlemmer flittigt har brugt puljens mulighed for støtte til uddannelse i opsigelsesperioden, konstaterede han.

Og så er Benny Andersen ikke mindst tilfreds med, at forliget indeholder et nyt samarbejdssystem, der skal sikre et bedre psykisk arbejdsmiljø. Det tæller bl.a. et rejsehold, der skal vejlede og hjælpe ude på de kommunale arbejdspladser. Der er afsat 24 mio. kr. årligt i de næste tre år til projektet.

Tilbageviste KL-krav

Som altid i OK-forhandlinger er der også denne gang en række punkter, hvor det positive består i de ting, forbundene har undgået i forhandlingerne – krav fra KL, der ikke er blevet til noget:

Den helst store knast i forhandlingerne har ligget på MED-området, hvor KL helt ville af med forhandlingsorganerne, og også helst have alle organisationsrepræsentanter ud af Hoved-MED.

– Det lykkedes os at få et pænt kompromis igennem, der bevarer forhandlingsorganerne, og præciserer de kompetencer, som Hoved-MED har. Nu har vi skabt et værn mod yderligere angreb på samarbejdssystemet og TR'ernes beskyttelse, og jeg håber, at vi ikke næste gang bliver mødt med krav, der går ud på at svække samarbejdsorganerne, sagde Benny Andersen.

Endelig fik Forhandlingsfællesskabet afvist de forringelser af seniorvilkårene, der lå i bunken, og den aldersmæssige udskydelse af seniordagene, som især KL har prioriteret højt.

– Det har været et langt sejt træk, men jeg synes, vi har rigtig meget at være glade for med dette forlig, som netop er blevet godkendt af vores hovedbestyrelse, siger Benny Andersen.

Det var i den efterfølgende debat netop slaget om det lokale MED-samarbejde, der optog hovedbestyrelsen mest, men forliget endte med at blive enstemmigt godkendt.

Forlig i staten og for lærere

På det statslige område blev der indgået forlig om en treårig aftale på det generelle område allerede 6. februar, og også det blev fremlagt til hovedbestyrelsens godkendelse:

De 180.000 statsansatte har også udsigt til generelle lønstigninger på 4,50 pct. for hele perioden.

Reguleringsordningen består – men i en noget magrere udgave: Hvis de private lønninger stiger, følger de statslige lønninger med 80 pct. af vejen. Skulle de private derimod falde – hvilket der ikke er meget, der tyder på – følger de statslige lønninger med hele vejen ned.

Og så er der på statens område aftalt et projekt, der skal gentænke den danske model på lokalt niveau for at styrke det lokale samarbejde.

Dette sidste projekt fik formand Benny Andersens rosende ord med på vejen – og herefter godkendte hovedbestyrelsen det indgåede forlig.

Lærerne har også fået et forlig at forholde sig til: Lærernes Centralorganisation (LC) og KL har indgået et forlig, der også dækker lærere ansat på kommunale døgninstitutioner med intern skole.

Det lykkedes ikke at nå frem en ny arbejdstidsaftale til erstatning for den forkætrede Lov 409. I stedet blev man enige om et fælles såkaldt forståelsespapir, der rummer nogle klare anbefalinger til de lokale parter om, hvordan lærerne skal have mulighed for planlægning, forberedelse og efterbehandling af undervisningen. Desuden indeholder papiret også anbefalinger til de lokale parter om at indgå decentrale arbejdstidsaftaler. ■

Når organisationsforhandlingerne er færdige omkring 1. marts, sendes det samlede resultat til urafstemning blandt medlemmerne. Læs mere om de enkelte forlig og følg med i forhandlingerne på www.sl.dk/ok2015 og www.facebook.com/forbundsformand

FAGLIGT SKUDSMÅL // HVAD BIDRAGER SOCIALPÆDAGOGER MED?

ULRIK HENSSEL blev ansat i januar 2011 som den første pædagog på Baunegården. Han arbejder i afdelingen Væksthuset, hvor der bor mennesker, der er senhjerneskadede på grund af misbrug. Han har været pædagog i cirka 20 år.

Ulrik fokuserer på det, der fungerer

Pædagog Ulrik Henssel arbejder med demente eks-misbrugere på plejecentret Baunegården i Skanderborg. Han har sammen med sine pædagogkolleger tilført en mere anerkendende tilgang til borgerne, fortæller sosu-assistent Else Jensen

Af Mikkel Kamp, redaktionen@sl.dk
Foto: Jens Hasse

Hvis en beboer på plejecentret Baunegården har svært ved at komme ud af sengen en morgen, vil en sosu-assistent som det første tænke, at han fejler noget fysisk. Hendes pædagogkollega vil til gengæld overveje, hvad manden i sengen kan ud fra den tilstand, han er i netop denne dag.

Nogenlunde sådan er forskellen på de to faggrupper, forklarer sosu-assistent Else Jensen.

– Det sundhedsfaglige personale har en tendens til at fokusere på, hvad der ikke fungerer. Pædagogerne har mere fokus på ressourcer. Pædagogerne gør ikke det samme som os, men så gør de noget andet. Det giver god sparring, når vi står med problemer, at vi har forskellig baggrund. Det kommer også borgeren til gode, fordi vi ser på ham fra flere vinkler, siger hun.

Else Jensen har arbejdet 22 år på Baunegården i Skanderborg. For fire år siden oprettede man Væksthuset, som er en særlig afdeling for demente, der har haft misbrug og har en særligt udfordrende adfærd.

Da afdelingen blev oprettet, ansatte plejehjemmet for første gang pædagoger – bl.a. Ulrik Henssel. I dag er der seks fastansatte assistenter og lige så mange pædagoger.

Viser interesse

Væksthuset har i øjeblikket otte beboere, og de har brug for hjælp til praktiske ting som personlig hygiejne og til at få en døgnrytme, som gør, at de får dækket

deres søvnbehov. Behov og hjælp er dog meget individuelt.

– Vores arbejde går først og fremmest ud på at hjælpe borgerne til at få en hverdag, de selv synes om og kan fungere i, fortæller Else Jensen.

Det arbejde handler bl.a. om at finde ud af, om den enkelte kan fungere i større grupper eller har det bedre i små grupper og i det hele taget skabe relationer mellem borgerne indbyrdes og mellem borgere og personalet.

Det gør personalet bl.a. ved at vise, at de er interesserede.

– Vi går fx ind til de ældre og spørger, om vi må drikke en kop kaffe med dem. Det er vigtigt at være sammen på tidspunkter, hvor vi ikke skal vaske dem eller gøre andet praktisk. Det kan også være godt at være stille sammen nogle gange, siger hun.

Pædagoger snakker meget

I hverdagen tænker Else Jensen ikke meget over, om det er kolleger fra den ene eller anden faggruppe, hun samarbejder med. I begyndelsen bemærkede hun dog en karakteristisk forskel.

– Jeg syntes, at Ulrik og de andre pædagoger snakkede meget, inden de kom i gang med en opgave. Inden for sundhedsvæsenet er vi hurtige til at sige, at vi har en opgave, der skal udføres, og så går vi i gang. Pædagogerne snakker mere om, hvordan de skal gøre det, siger hun og understreger, at det ikke er ment negativt.

Pædagogernes fokus på ressourcer er smittet af på Else Jensen og hendes kolleger.

– Som faggruppe er vi blevet bedre til at tænke anerkendende på borgernes ressourcer. Vi snakker mere om muligheder, siger hun. ■

Hvad bidrager socialpædagoger med? Det spørgsmål har vi stillet på fem arbejdspladser, hvor socialpædagogerne er i absolut mindretal. Pædagogerne har ikke selv fået lov at svare. I stedet fortæller deres kolleger.

LÆSERBREV

Tragisk – for hvem?

Af Søren Virenfeldt, tidligere leder, Solhaven
På trods af en enig domsmandsrets frifindelse af mig og 11 kollegaer fortsætter Benny Andersen sin hetz mod Solhaven. I Politiken bl.a. 'Socialpædagoger efter frifindelse: det er ikke engang magtanvendelse, det er vold' (29. januar). Andersen anerkender dommen, men tager afstand fra vores metoder. Hvilken fordummende udlægning: rettens frifindelse gik jo netop på, at der intet belæg var for at kalde Solhavens metoder ulovlige.

I Socialpædagogen fortsætter hetzen. Andersen anerkender frifindelsen, for derefter at fortsætte den årelange fremturen. Han finder Solhaven-sagen 'tragisk' og gentager, at det, vi har været tiltalt for, på ingen måder er fagligt ok (det er en ringe trøst, at de anbringende kommuner nu også beskyldes med spredhagl for dårlig visitation).

Vi blev frikendt med en sådan klarhed, at anklagemyndigheden ikke vil anke sagen. Hvis Andersen vil interessere sig for det 'tragiske' i denne sag, er han velkommen til at kontakte mig og min familie samt mine medarbejdere og deres familier. I tre et halvt år er vi blevet beskyldt for at udgøre et voldsregime. Alligevel fortsætter min egen fagforeningsformand med at hetze videre, uanfægtet af frifindelsen. Det er usmageligt og respektløst over for retssystemet!

Andersen mener, at den vold, vi til hans store ærgrelse ikke er blevet fundet skyldige i, hænger sammen med manglen på uddannede pædagoger. Personalet på Solhaven har imidlertid været gennem en intern uddannelse og modtaget supervision fra et team bestående af psykolog, psykiater og neurolog.

Desuden var fire af de tiltalte værkstedslærere/håndværkere – skal de også være professions-

bachelor og kunne kende forskel på Freud og Pierre Bourdieu?

Vi har aldrig været pædagogfjendske på Solhaven. Har bl.a. hjulpet fire af vores elever frem til en pædagoguddannelse. ■

Svar til Søren Virenfeldt

Af Benny Andersen, forbundsformand, Socialpædagogerne
Nej, jeg fører ikke hetz mod Solhaven – jeg forholder mig til anklageskriftet og de unges oplevelser af pædagogikken og metoderne på Solhaven. Og jeg konstaterer, at de ting, der er beskrevet i anklageskriftet, efter min mening ikke har noget med magtanvendelse at gøre, det er vold og oplevet som vold af de unge. Og en pædagogik, der bygger på noget sådant er efter min opfattelse både forkert menneskeligt og fagligt. Og det står jeg helt ved.

Ligesom jeg helt står helt ved, at magt og håndfaste metoder ikke hører hjemme som en integreret og systematisk del af det pædagogiske arbejde. Magtanvendelse er sidste udvej, og må og skal ikke integreres som en del af den pædagogiske metode.

At der er en sammenhæng mellem faglighed og antallet af pædagogisk uddannet personale er helt oplagt. Når man arbejder med unge med så massive problemer, så kræver det i al overvejende grad pædagogisk uddannet personale. Det er også derfor, vi har fået de nye socialtilsyn, som netop skal påse, at personalesammensætningen gør, at der er de nødvendige faglige kompetencer til stede. Og det er jeg glad for. Fordi vi på den måde kan sikre den nødvendige kvalitet og faglighed på landets anbringelsessteder. Det er også derfor, at vi fra Socialpædagogernes side har foreslået at minimum 60 pct. af personalet skal være pædagogisk uddannet.

At der har været tale om en mislykket anbringelse, vidner

de unges oplevelser jo om. Så ja, det er en tragisk sag. Jeg forstår til fulde, hvor belastende anklagen har været for de implicerede. Og jeg har på intet tidspunkt hverken anfægtet rettens afgørelse eller givet udtryk for, at jeg ønskede en anden afgørelse. Jeg har alene forholdt mig til anklageskriftet og de

unges oplevelser, som dommeren jo netop heller ikke satte spørgsmålstegn ved. Og så har jeg forholdt mig til noget, der for mig er ganske elementært: Vil man lave socialpædagogisk arbejde, så kræver det også, at der er en overvejende grad af pædagogisk uddannet personale. ■

kursussporet

VIL DU EFTERUDDANNE DIG?

Brug Socialpædagogernes guide på www.sl.dk/kursussporet til at søge blandt offentlige og private kurser og uddannelser.

Du kan lave en fritekstsøgning på fx 'autisme', 'stofmisbrug' eller 'neuropædagogik' og få en oversigt over stort set alle de kurser, der bliver afholdt om emnet. Søgningen kan afgrænses i forhold til fx pris og lokalitet.

Kursussporet er en service for medlemmerne, der giver overblik over udbuddet af kurser og uddannelser, men er ikke en blåstempling af kurserne.

Kursussporet er et supplement til Uddannelses- og Forskningsministeriets Uddannelsesguide, der kan bruges til at søge efter uddannelse inden for det offentlige system. Læs mere på www.ug.dk

Formanden på facebook

Bliv ven med Benny Andersen

www.facebook.com/forbundsformand

Uden bikini

Af Inge M. Bryderup

Jesper Tynell citerer i sin bog 'Mørkelygten' en embedsmand for følgende udtalelse: 'Det er med statistik som med kvinder i bikini. De viser meget, men skjuler det vigtigste'.

Da jeg læste dette, gik min første tanke til Ankestyrelsens anbringelsesstatistik.

Antallet af anbragte 0-17-årige børn og unge faldt med 11 pct. fra 2009 til 2013, hedder det i beskrivelsen af hovedresultaterne fra Ankestyrelsens Årsstatistik fra 2013 (udgivet oktober 2014). Formuleret i antal handler det ifølge Ankestyrelsen om et fald fra 13.060 anbragte børn og unge i 2009 til 11.614 anbragte børn og unge i 2013.

Faldet i antal anbringelser har optaget rigtig mange politikere og journalister. Ankestyrelsens hovedresultater har været opfattet som positive tendenser. Men er faldet i antallet af anbringelser nu også et udtryk for, at en større andel af danske børn har fået det meget bedre? Og er der forskel på antal og andele?

Før man overvejer disse spørgsmål, er det relevant at spørge til, om statistikken 'skjuler det vigtigste'. Er der overhovedet tale om, at *andelen* af anbragte børn og unge er faldende. For at besvare dette spørgsmål er man nød til at se på, hvor mange 0-17-årige børn og unge, der i det hele taget findes i den samme periode. Det har Ankestyrelsen ikke gjort. Gør man det selv, finder man via tal fra Danmarks Statistik ud af, at her er også sket et fald – fra at der var 1.216.047 børn og unge i 2009

til, at der er 1.180.309 børn og unge i 2013. Der er altså i perioden 2009-2013 sket et fald i antallet af *alle* 0-17-årige børn og unge på 35.738. Går man videre og beregner andelen af anbragte blandt samtlige børn og unge i samme aldersgruppe, viser det sig, at der er en såkaldt anbringelsesfrekvens (procent af anbragte i forhold til alle børn og unge i samme aldersgruppe) på 1,07 pct. i 2009 og på 0,98 pct. i 2013. Begge tal vil normalt blive afrundet – og denne afrunding vil resultere i det samme tal i både 2009 og 2013, nemlig 1 pct..

Der er således sket et fald i selve *antallet* af anbringelser, men der er ikke sket et fald i *andelen* af børn og unge, der anbringes. Det kan således ikke på denne baggrund konkluderes, at der er en større andel af danske børn, som har fået det meget bedre. Og der er store forskelle på antal og andele, hvilket Ankestyrelsen burde beregne og formidle med henblik på at give fyldestgørende oplysninger til bl.a. politikere og journalister.

Tallene fra Ankestyrelsen viser således meget, men skjuler det vigtigste – nemlig at andelen af danske børn og unge, der anbringes, fortsat er på omkring 1 pct. af alle de 0-17-årige – og sådan har det været i Danmark i mere end hundrede år! ■

Inge M. Bryderup er professor ved Institut for Sociologi og Socialt Arbejde på Aalborg Universitet.

- Hvordan oplever du debatten om antallet af anbringelser i forhold til din viden om området som socialpædagog?
- Hvad er din holdning til antallet af anbringelser – er det positivt, hvis der sker færre anbringelser?
- Hvor ser du det største behov for at ændre på den måde, vi anbringer børn på?

Deltag i debatten på socialpaedagogen.dk/prik